

Efektivní reprodukce

Ekonomika chovu stojí na narozeném teleti, respektive otelené produkční krávě. Potažmo je tedy právě reprodukce tím nejdůležitějším bodem, který hraje význačnou roli v tvorbě ekonomiky celého chovu.

Proto, abychom mohli reprodukci zlepšit a s ní i celou efektivitu chovu, musíme stanovit reprodukční ukazatele ve vlastním chovu. Které to však jsou? Mezidobí či servis perioda nezapočítávají nikdy nezaběhlé krávy, laktiční den nám ukáže výsledky s ročním zpožděním, procento březích krav ku stádu zase zkrslují vlny telení a procento březosti opět zohledňuje pouze inseminované krávy. Z tohoto hlediska je nejvýstižnějším ukazatelem tzv. pregnancy rate, tedy podíl březích krav za 21 dnů. To znamená, že bude dostatečný počet zvířat na obnovu stáda. Předpokladem je 12 % krav a 2 % jalovic ve stádě. Tolerance ztrát se počítá mezi 30. a 60. dnem po porodu do 8 %, od 30. dne do následujícího porodu pak 12 % včetně.

Pro úspěšný management reprodukce bychom měli dosáhnout co nejlepších výsledků tří parametrů: detekce říje/inseminace; zabřezení; udržení březosti (rané a pozdní ztráty).

Detekce říje

»Jelikož v posledních letech selhávají systémy detekce říje, je třeba ke sledování říje přistupovat obezřetněji. Průměrná délka říje u holštýnského skotu totiž s nárůstem užitkovosti klesla z 18 hodin na pouhých sedm s tím, že se již nelze spolehnout na výraznost projevů. Ty lze v jisté míře ovlivnit výživou, pohodlím, prostorem, vhodností podlah, zdravotním stavem paznehtů, ale i kvalitou detekce a citem pro detail. Proto je třeba cíleně vyhledávat říje tři až čtyřikrát denně v rozmezí šesti až osmi hodin,« upozornil na problém ve své přednášce o efektivitě chovu skotu v rámci semináře, který uspořádala společnost VVS Verměřovice, MVDr. Ondřej Bečvář.

Vzhledem k této skutečnosti není možné v našich chovech nalézt na třicet procent potencionálních říjí. Skutečnost kratší říje mění také pohled na inseminaci jako takovou. Již se nelze spoléhat na pravidlo: krávy

nalezené v říji ráno inseminujeme večer, ale musíme zohlednit také intenzitu vyhledávání. Tato poučka platí pouze pro případ vyhledávání říjí tři až čtyřikrát denně. Pokud vyhledáváme říje dvakrát denně, měly by být krávy inseminovány do čtyř hodin. V případě detekce říje jen jednou za den, měla by být dojnice inseminována okamžitě. Tato skutečnost byla významným důvodem pro zahájení inseminace samotnými farmáři, nikoli insemináčnickými technikami.

V tomto schématu hraje svou roli také fakt, že životaschopnost spermií je delší než životaschopnost vajíček. S odstupem doby inseminace od říje narůstá schopnost fertilizace, avšak kvalita embryí klesá.

»V této souvislosti si také musíme uvědomit, že holštýnský skot dnes lze prvně inseminovat až po dobrovolné čekací době v šedesátém dnu po otelení. S dalším nárůstem užitkovosti se však nadále bude snižovat délka říje a úspěšnost vyhledávání říjí se ještě výrazněji sníží,« uvedl MVDr. Bečvář.

Synchronizace říje

Stále narůstající problematika úspěšnosti vyhledávání říjí stála zejména na velkých farmách na prahu rozhodnutí pro zahájení používání hormonálních přípravků na synchronizaci říje. Tím, že se v důsledku použití hormonů synchronizuje říje, a lze inseminovat pouze jedenkrát za týden, narůstá efektivita.

Synchronizace říje zčásti také řeší anovulární krávy, zvyšuje procento detekce říje, snižuje procento zabřežování a zvyšuje procento březosti. Úspěchy jsou však závislé na časové důslednosti podávání hormonů a na jejich uchování v optimální teplotě, ale i na bezstresové a efektivní manipulaci s kravami a na způsobu podání. Pokud totiž nepodáme hormony dostatečně hluboko do svalů, nedojde k jejich vstřebání. Z důvodu vztahu podávání hormonů a kvality svaloviny je vhodnější aplikace do krční svaloviny, nežli do kýty.

(ben)

Kulhání

Kulhání skotu se rozděluje z hlediska infekce na infekční a neinfekční. A v souvislosti s tím je také vhodné zahájit vhodnou terapii. U nekrobacilózy se zabýváme hygienou paznehtu, frekvencí odklízu hnoje a dezinfekčními koupelemi, pro něž je třeba si stanovit vhodný systém.

»Cílem každého chovu by mělo být zůstat bez infekcí DD, neboť DD způsobuje nejen kulhání, ale i deformace tvaru paznehtu a zatěžování paty, což vede často ke vzniku vředů. Tvorba vředů není způsobena, jak se mylně předpokládá, špatnou výživou, ale výživa je jen poslední kapkou na misce vah. Za vznikem vředů stojí především špatná mechanika pohybu,« upozornil MVDr. Ondřej Bečvář.

Krávy, které neléhají, trpí častěji vředovým onemocněním. Mechaniku můžeme ovlivnit správnou úpravou paznehtů, ale i dostatečným přirozeným obrusem. Intenzita růstu rohoviny paznehtu je dána příjmem energie, ale také větší zátěží. Pokud tedy kráva méně lehá, vyvíjí větší zátěž na paznehty, jejichž rohovina tím více narůstá a vyžaduje častější úpravu. Volbou vhodné broušené podlahy a matracemi na více frekventovaných místech, kde by mohlo docházet k otlakům, lze dosáhnout přirozeného obrusu paznehtů, která pak nevyžadují ošetřování. V běžných podmínkách lze doporučit ošetřování paznehtů ve frekvenci 1,5krát ročně (před zaprahnutím a u kulhavých zvířat).

»Před zaprahnutím je vhodné ošetření z důvodu správného vybalancování pro vstup do laktace. Důležitý je totiž úhel hlezna a vnější rotace paznehtu tak, aby vemeno mělo mezi končetinami dostatečný prostor a s ním také dochází k lepší manipulaci při dojení,« míní MVDr. Bečvář.

Zdravé nohy také souvisejí s kvalitou ležení a dostatkem odpočinku. Aby krávy lehaly, musejí mít postýlky pohodlné, a to jednak co se podloží týká, ale i dimenze a dostatku vzduchu.

(ben)

